

RUTINER OG RETNINGSLINJER FOR SKADE- OG TAKSTBRANSJEN VEDRØRENDE KORONA-VIRUS (COVID – 19)

Innhold

Innledning:.....	2
Formålet med rutinen	2
Status om Covid-19:	2
Begrepsavklaringer:.....	2
Risikogruppe.....	2
Kontaktsmitte.....	3
Smittespredning i luft og på flater:	3
Risikovurdering.....	3
Dersom våre ansatte blir forhindret til å utføre jobben:	4
Generelle råd for å forebygge smittespredning:.....	4
Tiltak for å avklare skadestedet:	5
Husstand som IKKE er i karantene, isolat eller hvor det ikke foreligger mistanke om smitte:	5
Husstander som er berørt av Korona-viruset, er i karantene eller isolat eller det foreligger mistanke om smitte:	6
Verneutstyr tas på før inngang til smitteområde.....	6
Behandling av verneutstyr når man er ferdig	7
Smittevern og avfall.....	8
Kjemikaler.....	8
Om uhellet oppstår	8
Enkel risikovurdering av koronasmitte ved skadesteder	9
Referanser og linker	9

Dette dokumentet er utarbeidet i samarbeid med Stamina Helse

Innledning:

Formålet med rutinen

Formålet med denne rutinen er at arbeidstaker og kunde på lik linje skal beskyttes mot smitte og smittespredning samtidig som en kan opprettholde driften i prosjektene.

Status om Covid-19:

Epidemien med det nyoppdagete koronaviruset (Sars-CoV-2) har nå spredd seg til så å si hele verden. Flere land har utstrakt innenlands spredning. Vi antar at det skjer noe skjult spredning fra milde tilfeller i samfunnet. Vi regner med at epidemien snart begynner for alvor. Vi forventer at helsekonsekvensene blir store, men vi er fortsatt usikre på hvor store.

Begrepsavklaringer:

Hjemme karantene: Å være hjemme og ikke ha kontakt med andre enn de du bor sammen med. Gjelder for alle som har hatt kontakt med Covid-19-syke, men som ikke selv er syke, i 14 dager fra siste kontakt.

Kriterier for karantene endres fortløpende. Lokale bestemmelser kan i tillegg være aktuelle.

Hjemme isolasjon: Å være hjemme, isolert fra andre mennesker, og ikke ha tett kontakt med de du bor sammen med. Gjelder for alle med mistenkt eller bekreftet Covid-19-sykdom helt til friskmelding av lege. Dersom kunden i karantene utvikler symptomer på øvre luftveisinfeksjon så blir det definert som hjemme isolasjon. Man må da være i hjemme isolasjon inntil man er frisk, og minimum 14 dager etter karantenen startet.

Hjemme grunnet stengte skoler/barnehager/arbeidsplass:

Å være hjemme på grunn av stengt skole, barnehage eller arbeidsplass er ikke definert som karantene.

Koronavirus sykdommen Covid-19 er forårsaket av viruset Sars-Cov-19.

Risikogruppe

Risikogruppe: Grupper/helsetilstander som har økt risiko for alvorlig forløp som følge av Covid-19 (sykdom pga. det nye koronaviruset Sars-CoV-2):

Jmf. Opplysninger fra Folkehelseinstituttet er det følgende risikogrupper som har høyere risiko for alvorlig forløp av Covid-19.

- Eldre personer (over 65 år)
- Voksne personer med underliggende kronisk sykdom som hjerte-karsykdom, diabetes, kronisk lungesykdom, kreft og høyt blodtrykk.
- Personer som røyker har mulig også en høyere risiko for alvorlig koronavirus-sykdom

Kontaktsmitte

Det er ikke sikkert hvor lenge viruset som forårsaker Covid-19 overlever på overflater, men det ser ut til å oppføre seg liknende som andre koronavirus. Forskning antyder at koronavirus (inkludert foreløpig informasjon om det nye koronaviruset) kan overleve på overflater fra få timer til 3 dager. Dette vil variere under ulike forhold slik som type overflate, temperatur, sollys og luftfuktighet.

Smittemåten er hovedsakelig dråpe- og kontaktsmitte, men man har også påvist viruset i avføring. Kunnskap om smittevei er imidlertid begrenset siden dette er et nytt virus, så egenskaper til nært beslektede koronavirus legges til grunn for rådene.

Sykdommen smitter som ved forkjølelse og influensa ved at virus overføres fra luftveiene hos en syk person, på tre måter:

- Gjennom luften ved at den syke nyser eller hoster slik at viruset pustes inn eller kommer i kontakt med slimhinnen i øyne, nese eller munn hos personer som står i nærheten.
- Ved direkte kontakt når den syke har fått viruset på hendene og overfører det ved kontakt med andre som igjen via hendene bringer det i kontakt med slimhinner i øyne, nese eller munn.
- Ved indirekte kontakt når viruset har blitt overført til inventar, gjenstander eller kontaktflater (for eksempel dørhåndtak, tastatur, telefon og lignende) gjennom nys/host eller ved at den syke eller andre har hatt viruset på hendene og andre kommer i kontakt med gjenstanden/flaten.

Smittespredning i luft og på flater:

En forskergruppe har i regi av Det nasjonale helseinstituttet i USA undersøkt hvor lenge viruset overlever i lufta, på rustfritt stål, plast og papp:

- Levedyktig virus kan finnes i lufta i opp mot tre timer.
- Korona-virus holde seg i lufta i rundt en time, under noen omstendigheter
- På papp kan viruset holde seg i live i opp mot 24 timer
- På plast og rustfritt stål kan viruset smitte i opptil tre døgn

God ventilasjon reduserer faren for smitte. Det er ikke holdepunkter for at ventilasjonsanlegg bidrar til å øke smittefaren.

Risikovurdering

For å hindre potensiell smitte med koronaviruset, er det viktig at arbeidsgiver gjennomfører en risikovurdering av smittefare før hvert oppdrag. Arbeidsgiver må vurdere risikoen og planlegge tiltak hvis de ansatte direkte eller indirekte kan komme i kontakt med smittede på arbeidsplassen, eller selv utgjøre en smittefare. Risikovurderingen kan gjøres ganske enkelt, og trenger ikke gjennomføres med tall for sannsynlighet og konsekvens, slik mange tenker ved gjennomføring av risikovurderinger. Risiko styres av følgende forhold:

1. Tilstedeværelse av viruset (ja, nei, vet ikke) - Ja og vet ikke fører til at tiltak må planlegges. Nei er lite aktuelt de nærmeste ukene.
2. Sannsynlighet for smitteoverføring - styres av smitteveiene og hvor godt disse er beskyttet. PVU, kunnskap og gode arbeidsrutiner er avgjørende for å styre denne sannsynligheten.
3. Smittefaren for hver enkelt ansatt. Er der noen arbeidstakere som tåler viruset dårligere enn andre (se risikogrupper)

Dersom våre ansatte blir forhindret til å utføre jobben:

Dersom en ansatt blir forhindret til å utføre jobben ved at en kunde ikke ønsker at de skal komme inn på prosjektet, skal den ansatte trekke seg tilbake og varsle leder.

Generelle råd for å forebygge smittespredning:

Håndvask

- Vask hendene ofte og grundig med såpe og vann, særlig etter hosting/nysing, etter toalettbesøk, før måltider og ellers ved synlig skitne hender. Det anbefales å vaske hender når man kommer hjem etter å ha vært på arbeid.
- Hånddesinfeksjonsmiddel/håndsprit virker mot koronaviruset og er et godt alternativ dersom håndvask ikke er mulig, men husk at dersom hendene er synlig skitne eller våte har dette redusert effekt. Da skal hendene rengjøres med såpe og vann.

Hostevaner

- Unngå å hoste eller nyse direkte på andre.
- Tilstreb å hoste/nyse i et papirtørkle (som kastes etterpå), eller i albuekroken dersom du ikke har papirtørkle tilgjengelig.

Klesvask og rengjøring

- I husholdninger der det ikke er bekreftet smitte med koronavirus kan renhold utføres som vanlig. Vanlige renholds midler kan benyttes.
- I husholdninger der det er påvist smitte og isolering i hjemmet er aktuelt, se egne punkt

Andre forebyggende råd

- Som et generelt råd ved alle infeksjoner, bør syke personer holde seg hjemme og ikke komme på jobb. Kontakt leder dersom du er usikker på om du bør komme på jobb.
- Unngå håndhilsning, dette kan redusere overføring av smitte.
- Hold to meters avstand til både friske personer og de som hoster eller nyser, når det er mulig.
- Unngå så langt det er mulig å ta deg i ansiktet – virus kan overføres fra hendene til munnen og slimhinnene i øyne og nese.
- Det anbefales ikke bruk av munnbind for friske personer utenfor helsetjenesten.

Tiltak for å avklare skadestedet:

Prosjektansvarlig må avklare arbeidsoppgavene på oppdraget og foreta en risikovurdering.

- Kan jobben utføres med tiltak (smitte-/vernutstyr og avgrensning av rom ol.).
- Tilgang til nødvendig verneutstyr, før dere reiser ut på skadestedet.
- Situasjonen vedr karantene, isolat eller om det foreligger mistanke om smitte
- Be kunden oppdatere oss på endring av smittestatus om oppdraget utsettes, slik at vi snarlig kan fortsette arbeidene.

Dersom oppdraget blir utsatt, må prosjektansvarlig informere oppdragsgiver. Ikke oppgi eventuelle helseopplysninger en blir kjent med i saken.

For å avklare situasjonen kan dere benytte skjemaet til risikovurdering som ligger helt til siste i dette dokumentet: «Enkel risikovurdering av koronasmitte ved skadesteder». Anbefaler at utfylt skjema lagres i saksdokumentene.

Avklare hvordan våre ansatte opptre i boligen:

- Våre ansatte følger til enhver tid FHI sine retningslinjer
- Vi unngår håndhilsning
- Vi unngår nærkontakt (holder 2 meter avstand)
- Vi kommuniserer fremdrift via telefon
- Vi benytter nødvendig verneutstyr
- Vi avklarer bruken av sanitære forhold (toalett, vask ol) med kunde

I kontakten med kunden kan vi ikke spør om helseopplysninger. Dette er opplysninger som kan si noe om en persons nåværende, tidligere eller fremtidige fysiske eller psykiske helsetilstand. Opplysninger om at noen er smittet med Koronavirus er å regne som en helseopplysning.

Husstand som IKKE er i karantene, isolat eller hvor det ikke foreligger mistanke om smitte:

Dersom ingen er i hjemme karantene, isolat eller hvor det ikke foreligger mistanke om smitte, vil vår daglige drift ikke påvirkes, og vi vil kunne utføre jobben på vanlig måte, etter vanlige prosedyrer ut fra arbeidets art.

- Følg generelle råd for å forebygge smittespredning som angitt ovenfor.

Husstander som er berørt av Korona-viruset, er i karantene eller isolat eller det foreligger mistanke om smitte:

Målet er å opprettholde trygg drift så langt det lar seg gjennomføre med nødvendige tiltak.

Ved tilfeller der beboer er i hjemme karantene/ isolat eller det er mistante om smitte må bedriften utføre en risikovurdering om det er forsvarlig å utføre arbeidet med aktuelle tiltak, eller om arbeidet skal utsettes. Tiltak som kan vurderes er om det er mulig å gjennomføre arbeidet i et annet avgrenset rom uten nærkontakt med husstanden. Kan skadetekniker og beboer skilles i tid og rom, slik at de ikke er i samme rom mens arbeid pågår? Dersom dette er mulig, må ansatte ha på verne-/ smittevernutstyr som gjelder før inngang til smitteområde.

Ansatte som er i risikogruppen bør, så langt som råd, ikke utføre arbeid under disse omstendighetene. Det må tas en vurdering om det er behov for å være flere ansatte på en jobb ut fra totalsituasjonen da det ikke foreligger noe krav om det per i dag.

Ved tilfeller der det er nødvendig med førstehjelp eller skadebegrensende tiltak på skadesaken, må ansatte ha på verne-/ smittevernutstyr som gjelder før inngang til smitteområdet.

OBS: Ikke gå inn og hent noe en har glemt uten nødvendig verneutstyr

Verneutstyr tas på før inngang til smitteområde

Bruk alltid:

- Sko-overtrekk
- Maske (p3) evt halvmaske/kombimaske. Dersom ikke nærkontakt eller det har vært smittebærende personer i samme rom de tre siste timen kan maske (p2) eller munnbind benyttes.
- Vernebrille / ansiktsskjerm (briller som dekker helt på siden av øynene)
- Engangshansker (Nitril, gummihansker). Det er viktig å ikke ta hendene til ansiktet når hansker brukes!
- Hvit engangsdress for mikroorganismer

Ytterligere beskyttelse: helmaske ved behov, gummistøvler ved behov.

Det er svært viktig at man utøver god arbeidshygiene ved avkledning av smittevernutstyr. Hansker tas av slik:

Deretter vaskes eller desinfiseres hender!

Man må unngå nærkontakt med personer som kan være smittet.

Behandling av verneutstyr når man er ferdig

Verneutstyr tas av når man forlater smitteområde, alt engangsutstyr legges i gule sekker og behandles som smitteavfall. Arbeidstøy skal ikke vaskes hjemme.

Driftsbiler skal ha ren-sone i førerhus dvs. at smitteavfall ikke skal lagres i førerhus. Desinfisere overflate (ratt, knapper ol) før man tar i bruk bilen på morgenen.

- Mopper og kluter legges i gule sekker og vaskes på 90 grader.
- Grundig desinfeksjon av hender.
- Dusj og skift klær ved arbeidsslutt.

Alle medarbeidere må gå igjennom interne prosedyrer og opplæring for smittevask og smitteområder.

Viktig med vask av maskiner og utstyr etter bruk. Slik at alt er rent og uten «smitte» til neste jobb.

- Rens av alt verktøy inkludert håndverktøy og annet utstyr som bøtter, moppeskift etc.
- Rengjøring av verktøy og utstyr foretas med alkaliske kjemikalier iht. interne prosedyrer og opplæring.

- Mopper og kluter legges i gule sekker og vaskes på 90 grader (svært tilgriset mopper og kluter kastes). Alternativ kan engangsmopper/ kluter benyttes for å unngå smitterisiko fra disse.

Smittevern og avfall

Alt av engangsutstyr/vernetøy skal behandles som smitteavfall og legges i gule sekker, som videre behandles som smitteavfall. Viktig at sekkene er knyttet sammen. Lagres forsvarlig på oppmerket og avgrenset området. Evt kan det legges i låst container sammen med annet type farlig avfall.

Håndtering av innbo. Ved hjemme karantene eller hjemme isolering må interne regler følges. Se eget avsnitt om «smittespredning» under «begrepsavklaring».

Kjemikaler

Vi forholder oss til godkjente kjemikaler for riktig type desinfeksjon og rengjøring.

Om uhellet oppstår

Dette må man tenke på dersom man ikke overholder prosedyre som i teksten over.

Dersom arbeid gjennomføres slik at det innebærer «nærkontakt» som definert under skal man gå i hjemme karantene som definert i begrepsavklaringene over. Dette vil da gjelde spesielt dersom man ikke bruker verneutstyr og blir utsatt for smitte:

Med nærkontakter menes personer som har hatt tett kontakt med en person som er bekreftet syk med covid-19 fra 24 timer før symptomdebut. Man regnes som nærkontakt i 14 dager fra og med siste kontakt med det bekræftede tilfellet. Med tett kontakt menes:

- Har hatt direkte fysisk kontakt med (for eksempel ved håndhilsning) en som er bekreftet syk med covid-19.
- Har vært i direkte kontakt med spytt (for eksempel blitt hostet direkte på) fra en person som er bekreftet syk med covid-19.
- Har hatt nærkontakt, ansikt til ansikt, under 2 meter i mer enn 15 minutter, med en person som er bekreftet syk med covid-19.
- Har oppholdt seg i et avgrenset miljø (for eksempel et klasserom, møterom, venterom e.l.) med en person som er bekreftet syk med covid-19 i mer enn 15 minutter og på mindre enn 2 meters avstand.
- Har pleiet/behandlet en pasient, håndtert prøvemateriale fra, eller på annen måte har hatt tilsvarende nær fysisk kontakt med en person som er bekreftet syk med covid-19, uten å ha brukt anbefalt beskyttelsesutstyr.

Enkel risikovurdering av koronasmitte ved skadesteder

Spørsmål før oppdrag	Ja	Nei	Vet ikke
Har skadestedet vært bebodd/besøkt siste 5 dager?			

- Hvis "Ja" eller "Vet ikke" gå til neste spørsmål
- Hvis "Nei", utføres oppdraget som normalt, men overflater med hyppig håndkontakt desinfiseres for å være på den sikre siden. God hånd- og hostehygiene praktiseres som ellers i samfunnet inntil situasjonen er bedre avklart. Virusset lever sjelden på overflater i mer enn 5 dager.

Spørsmål før oppdrag	Ja	Nei	Vet ikke
Har brukere eller besøkende på skadestedet hatt luftveisplager, feber eller vært i nærkontakt med personer som er bekreftet smittet de siste 5 dager?			

- Hvis "Nei", gjennomfør oppdrag som vanlig med god hånd- og hostehygiene.
- Hvis "Ja" eller "Vet ikke", gå til neste spørsmål.

Spørsmål før oppdrag	Ja	Nei
Kan oppdraget utsettes, eller begrenses slik at kontakt med smittefarlige gjenstander og personer unngås (for eksempel arbeid ute)?		

- Hvis "Nei": gjør avklaringer i forhold til om det settes inn personell med opplæring i korrekt bruk av smittevernustyr, og utfør jobben med særlig høye krav til hygiene. Alle hyppig brukte overflater desinfiseres før jobben utføres for å unngå kontaminering av hansker. Personell i risikogrupper skal ikke settes til slikt arbeid.
- Hvis "Ja" utsettes jobben til 5 dager etter symptomfrihet. Tanken er at symptomer typisk debuterer 4-5 dager etter smitteoverføring, og smitte spres ikke etter at man er symptomfri.

Bruk gode kilder som statlige helsemyndigheter, arbeidstilsynet og bedriftshelsetjenester for å tilegne dere mest mulig oppdatert informasjon. Disse kan bistå med beskrivelse av beste praksis for å unngå smitteoverføring ved bruk av personlig verneustyr.

Referanser og linker

Situasjonen vedrørende Koronaviruset endrer seg til enhver tid. Her er referanse og linker som er brukt i dette dokumentet pr 16.03.20.

- <https://helsenorge.no/koronavirus/karantene-og-isolasjon>
- <https://arbeidstilsynet.no/tema/biologiske-faktorer/koronavirus-tiltak-i-arbeidslivet-mot-smitte/>
- <https://www.fhi.no/nettpub/koronavirus/fakta/risikogrupper/>
- <https://www.fhi.no/nettpub/koronavirus/fakta/rad-og-informasjon-til-befolkningen-om-nytt-koronavirus-koronavirus-2019-ncov/>
- <https://www.fhi.no/contentassets/c9e459cd7cc24991810a0d28d7803bd0/notat-om-risiko-og-respons-2020-03-12.pdf>
- <https://www.fhi.no/nettpub/koronavirus/fakta/fakta-om-koronavirus-koronavirus-2019-ncov/?term=dr%C3%A5pe&h=1>
- <https://www.datatilsynet.no/aktuelt/aktuelle-nyheter-2020/koronasmitte-og-personvern/>
- <https://www.fhi.no/>

Versjon 4.0